

Planuojami pokyčiai viduriniame ugdyme

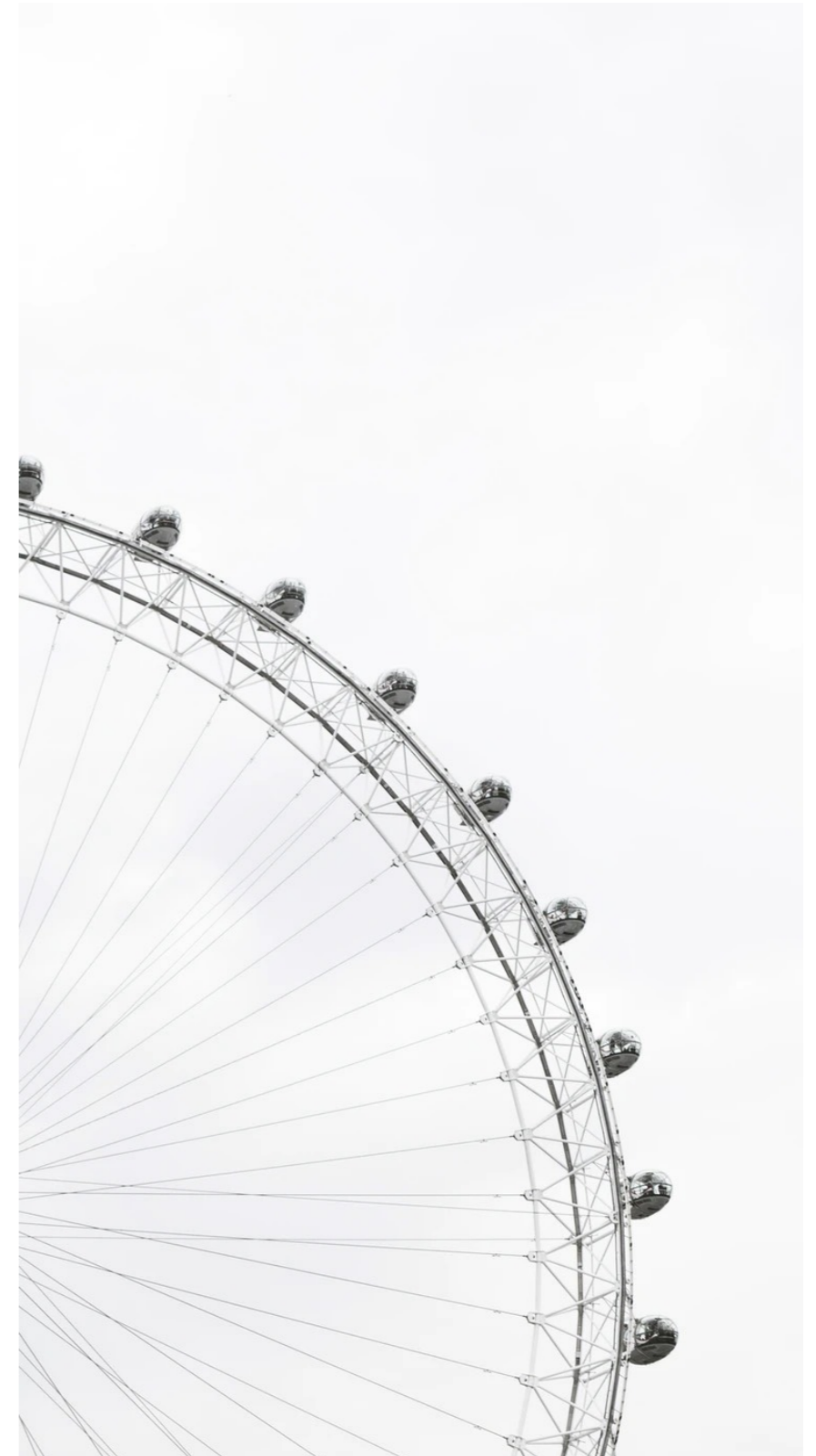
Medžiaga diskusijoms

Koreguota 2021.04.29

Kodėl reikia atnaujinti vidurinio ugdymo sąrangą ir pasiekimų vertinimą?

- Trumpa (tik dvejų metų) vidurinio ugdymo trukmė ir platus privalomas branduolys (privaloma mokytis bent 8 visų sričių dalykų, bet dažnai mokomasi dar daugiau dalykų) lemia, kad mokomasi paviršutiniškai. Pageidaujantiems mokytis tam tikrų dalykų giliau galimybės yra ribotos.
- Neaiški bendrojo (B) kurso paskirtis ir turinys dažnai nulemia, kad B kursas pasirenkamas tik trūkstantoms valandoms užpildyti, mokiniai nesirenka laikyti egzaminų ir mokymosi rezultatas yra abejotinas.
- Viduriniame ugdyme trūksta galimybių įveikinti tai, ko buvo mokomasi, brandos darbą renkasi nedaug mokinių; socialinė ir pilietinė veikla, atsispindinti asmens brandumą dalyvauti socialiniame visuomenės gyvenime, nėra skatinama.
- Šiuo metu veikianti brandos egzaminų sistema per daug orientuota į galutinius sprendimus apie mokinių įgytas akademines žinias ir neskatina ugdyti žinių taikymui reikalingų gebėjimų. Taip siaurinamas ugdymo turinys ir mokiniams nesuteikiamas pilnavertis ugdymas.
- Baigiant vidurinio ugdymo programą nepakankamai vertinama branda plačiąja prasme, nes privalomas brandos vertinimas apsiriboja tik dviem privalomais brandos egzaminais ir teigiamais paskutiniųjų mokymosi metų metiniais įvertinimais.
- Judant kompetencijomis grįsto ugdymo turinio link, šalia egzamino, kaip būdo įvertinti mokinių pasiekimus programos pabaigoje, turėtų rasti kitos galimybės įvertinti mokinių pasiekimus. Kompetencijų vertinimas reikalauja daugiau nei momentinio „popieriaus ir pieštuko“ tipo testo, o sudaryti sąlygas atskleisti mokinio potencialą įvairesniais būdais, svarbus mokymosi procesą ir rezultatus stebėjusio mokytojo sprendimas.

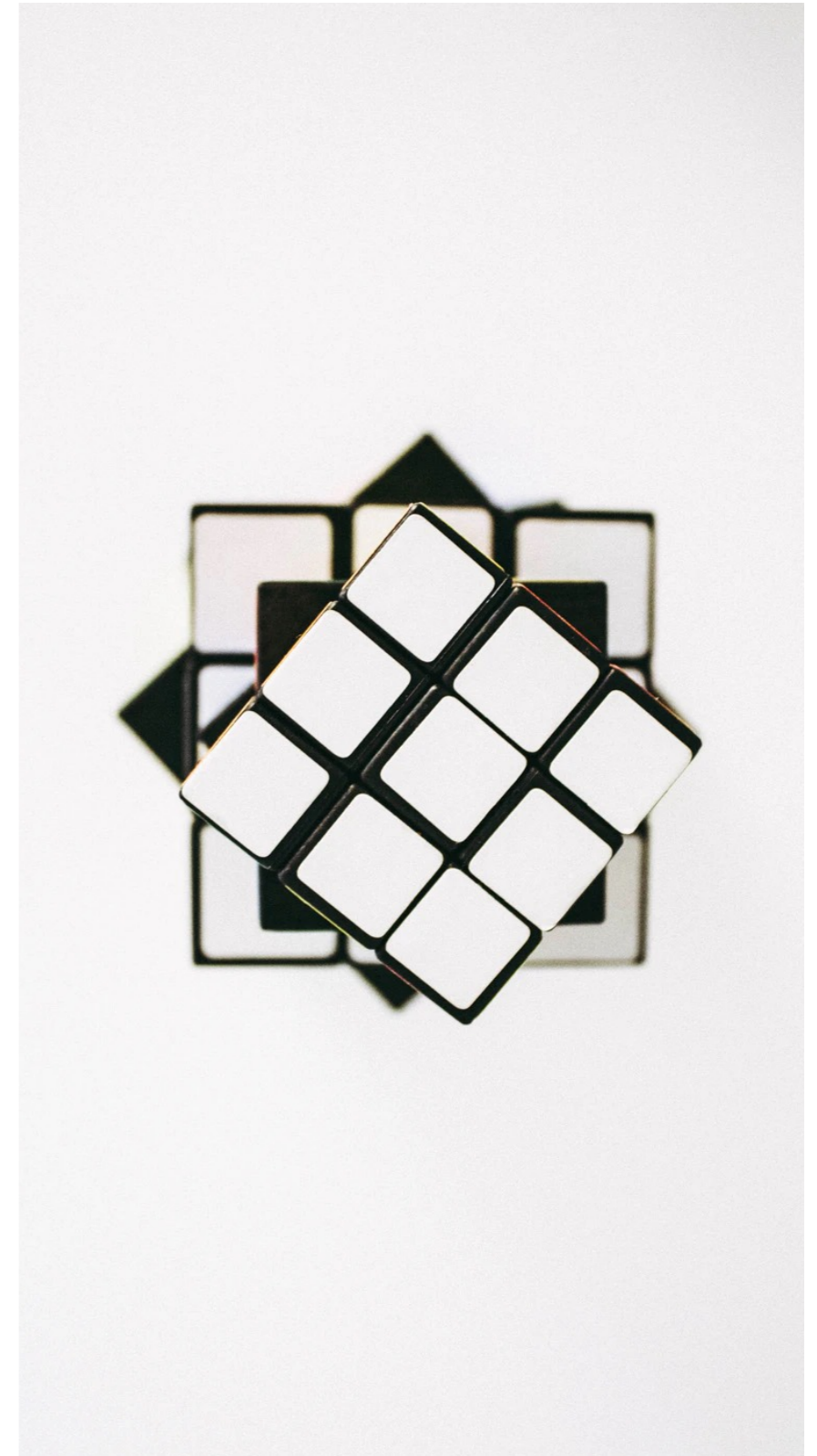
Vidurinio ugdymo sąrangos kaitos principai

Mokinio pasirinkimo:

- privalomame branduolyje palikti – lietuvių kalbą ir literatūrą, ir matematiką, ir tuo pačiu neriboti mokinio pasirinkimo laisvės;
- papildyti turinį aktualiais pasirenkamais dalykais – psichologija, filosofija, teise, socialine pilietine veikla, projektiniu darbu.

Mokymosi gilumo:

- rengiamos vieno kurso dalyko programos (atitinkančios išplėstinį kursą), išskyrus dviejų privalomų dalykų (lietuvių k. ir literatūros ir matematikos) programos. Šių dviejų dalykų programos rengiamos bendrajam ir išplėstiniam kursui;
- nacionaliniu lygiu parengiamos papildomos dalykų modulių programos, skirtos gilesniam pasirinkto dalyko mokymuisi;
- sustiprinamos dalyko programos mokymosi turinio atžvilgiu, atsisakoma pagrindinės mokyklos kurso kartojimo;
- visiems privalomas brandos darbas.

Vidurinio ugdymo sąrangos kaitos principai

Dalykų lygiavertiškumo:

- suvienodinamas ir padidinamas įvairių dalykų mokymosi laikas;
- visi privalomieji ir privalomai pasirenkamieji mokomieji dalykai vertinami egzaminu, patikrinimu arba projektiniu darbu (lietuvių kalbos ir literatūros ir matematikos organizuojami 2–3 tarpiniai patikrinimai, kurie įskaičiuojami į galutinį rezultatą, privalomas pasirenkamųjų dalykų 1 tarpinis patikrinimas).

Lankstumo:

- užtikrinami tiltai tarp bendrojo, profesinio, specializuoto, neformaliojo ugdymo sistemų;
- sudaromos sąlygos mokytis pasirenkamųjų dalykų ir modulių kitoje mokykloje;
- vidurinio ugdymo pasiekimai aprašomi vieniems metams.

ESAMA VIDURINIO UGDYMO SĄRANGA					SIŪLOMA VIDURINIO UGDYMO SĄRANGA			
Bendras valandų skaičius per savaitę – ne mažiau kaip 28 val. ir ne daugiau kaip 35 val. per savaitę					Vidurinio ugdymo programos trukmė mokiniui per du metus yra ne mažiau, kaip 1800 val. ir ne daugiau nei 2460 val. (ne mažiau kaip 26 val. ir ne daugiau kaip 35 val. per savaitę)			
Privalomieji bendrojo ugdymo dalykai					Privalomieji bendrojo ugdymo dalykai			
Lietuvių kalba ir literatūra (bendruoju kursu 4 val. arba išplėstiniu kursu 5 val. per savaitę) Lietuvių kalba ir literatūra* (bendruoju kursu 5,5 val. arba išplėstiniu kursu 6, 5 val. per savaitę)		Matematika (bendruoju kursu 3 val. arba išplėstiniu kursu 4,5 val. per savaitę)	Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)* (bendruoju kursu 4 val. arba išplėstiniu kursu 5 val. per savaitę)	Fizinis ugdymas (bendruoju kursu 2 val. arba išplėstiniu kursu 2-3 val. per savaitę)	Lietuvių kalba ir literatūra (bendruoju kursu 4 val. arba išplėstiniu kursu 6 val. per savaitę)	Matematika (bendruoju kursu 4 val. arba išplėstiniu kursu 6 val. per savaitę)	Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)* (bendruoju kursu 4 val. arba išplėstiniu kursu 5 val. per savaitę)	
Privalomai pasirenkami bendrojo ugdymo dalykai (ne mažiau kaip po vieną dalyką iš kiekvienos ugdymo srities)					Privalomai pasirenkami bendrojo ugdymo dalykai (bent trys iš trijų skirtingų dalykų grupių, 4 val.)			
Dorinis ugdymas (tik bendrasis kursas, skiriama 1 val. per sav.)	Užsienio kalbos (B1/B2, skiriamos 3 val. per sav.)	Socialiniai mokslai (bendruoju kursu 2 val., išplėstiniu – 3 val. per sav.)	Gamtos mokslai (bendruoju kursu 2 val., išplėstiniu – 3 val. per sav.)	Meninis ugdymas ir technologijos (bendruoju kursu 2 val., išplėstiniu – 3 val. per sav.)	Kalbos	STEM srities dalykai	Visuomeninio ugdymo srities dalykai	Menai
Tikyba	Anglų kalba	Istorija	Biologija	Dailė	Užsienio kalba I	Biologija	Istorija	Dailė
Etika	Prancūzų kalba	Geografija	Chemija	Muzika	Užsienio kalba II	Chemija	Geografija	Muzika
	Vokiečių kalba	Integruotas istorijos ir geografijos kursas	Fizika	Teatras	Užsienio kalba III	Fizika	Ekonomika ir verslumas	Teatras
	Rusų kalba		Integruotas gamtos mokslų kursas	Šokis	Lietuvių gestų kalba	Informatika		Šokis
				Menų pažinimas		Inžinerinės technologijos		Medijų menas
				Turizmas ir mityba				Dirbinių technologijos
				Statyba ir medžio apdirbimas				
				Tekstilė ir apranga				
Privalomos veiklos					Privalomos veiklos			
Žmogaus sauga (0,5 val.)					Dorinis ugdymas (tikyba arba etika, 1 val. per savaitę)			
					Fizinis ugdymas (3 val. per savaitę)			
					Brandos darbas (50 val.)			
					Socialinė ir pilietinė veikla (70 val.)			
Laisvai pasirenkami dalykai/dalykų moduliai/projektinė veikla					Pasirenkamieji dalykai			
Informatika (bendruoju kursu 1 val., išplėstiniu – 2 val. per sav.)					Papildomi gilinamieji dalykų moduliai (vieno modulio trukmė – 35 val.)	Profesinio mokymo moduliai (iki 30 mokymosi kreditų, t. y. 660 val.)	Laisvai pasirenkami dalykai (dalyko trukmė – 35 val.):	
Brandos darbas (17,5-37 val.)								
Laisvai pasirenkami (rengia mokytojai)								
Dalykų moduliai (rengia mokytojai)								
Projektinė veikla								
Neformalusis vaikų švietimas 210 val.								
							<ul style="list-style-type: none"> • Filosofija • Etninė kultūra • Psichologija • Teisė • Sveikatos ugdymas • Menų istorija • Nacionalinis saugumas ir krašto gynyba • Astronomija • Laisvės kovų istorija 	

Pastaba: specializuoto ugdymo krypties vidurinio ugdymo programos sąranga bus aptarta atskirai

* Privalomas tautinių mažumų mokyklose

ESAMA VIDURINIO UGDYMO SĄRANGA , KAI VIDURINIS UGDYMAS VYKDOMAS KARTU SU PROFESINIU MOKYMU				SIŪLOMA VIDURINIO UGDYMO, ĮGYVENDINAMO KARTU SU PROFESINIO MOKYMO PROGRAMA, SĄRANGA			
BENDRAJAM UGDYMU SKIRTŲ valandų skaičius per savaitę – ne mažiau kaip 17 val., kai mokinys renka visus dalykus tik bendruoju kursu, maksimalus bendrajam ugdymui skirtų valandų skaičius nenustatytas, bet įvertinama, kad mokiniui kartu su profesiniu mokymu būtų ne daugiau kaip 35 val. per savaitę				Vidurinio ugdymo programos trukmė mokiniui per du metus yra ne mažesnė kaip 1170 val. ir ne didesnė kaip 1470 val.			
Privalomieji bendrojo ugdymo dalykai				Privalomieji bendrojo ugdymo dalykai			
Lietuvių kalba ir literatūra (bendruoju kursu 4 val. arba išplėstiniu kursu 5 val. per savaitę) Lietuvių kalba ir literatūra* (bendruoju kursu 5,5 val. arba išplėstiniu kursu 6, 5 val. per savaitę)	Matematika (bendruoju kursu 3 val. arba išplėstiniu kursu 4,5 val. per savaitę)	Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)* (bendruoju kursu 4 val. arba išplėstiniu kursu 5 val. per savaitę)	Fizinis ugdymas (bendruoju kursu 2 val. arba išplėstiniu kursu 2-3 val. per savaitę)	Lietuvių kalba ir literatūra (bendruoju kursu 4 val. arba išplėstiniu kursu 6 val. per savaitę)	Matematika (bendruoju kursu 4 val. arba išplėstiniu kursu 6 val. per savaitę)	Gimtoji kalba (baltarusių, lenkų, rusų, vokiečių)* (bendruoju kursu 4 val. arba išplėstiniu kursu 5 val. per savaitę)	
Privalomai pasirenkami bendrojo ugdymo dalykai (ne mažiau kaip po vieną dalyką iš kiekvienos ugdymo srities)				Privalomai pasirenkami bendrojo ugdymo dalykai (bent du iš dviejų skirtingų dalykų grupių, 4 val.)			
Dorinis ugdymas (tik bendrasis kursas, skiriama 1 val. per sav.)	Užsienio kalbos (B1/B2, skiriamos 3 val. per sav.)	Socialiniai mokslai (bendruoju kursu 2 val., išplėstiniu – 3 val. per sav.)	Gamtos mokslai (bendruoju kursu 2 val., išplėstiniu – 3 val. per sav.)	Kalbos	STEM srities dalykai	Visuomeninio ugdymo srities dalykai	Menai
Tikyba	Anglų kalba	Istorija	Biologija	Užsienio kalba	Biologija	Istorija	Dailė
Etika	Prancūzų kalba	Geografija	Chemija	Lietuvių gestų kalba	Chemija	Geografija	Muzika
	Vokiečių kalba	Integruotas istorijos ir geografijos kursas	Fizika		Fizika		Teatras
	Rusų kalba		Integruotas gamtos mokslų kursas		Informatika		Šokis
							Medijų menas
Privalomos veiklos				Privalomos veiklos			
Žmogaus sauga (0,5 val.)**				Fizinis ugdymas**			
Mokinio pasirinktas turinys 210 val. (105*) per 2 metus (galimybė rinktis išplėstinį kursą)				Dorinis ugdymas (tikyba arba etika, 1 val. per savaitę)			
Laisvai pasirenkami dalykai/dalykų moduliai/projektinė veikla				Pasirenkamieji dalykai			
Informatika (bendruoju kursu 1 val., išplėstiniu – 2 val. per sav.) Brandos darbas (17,5-37 val.) Laisvai pasirenkami (rengia mokytojai) Dalykų moduliai (rengia mokytojai) Projektinė veikla				Brandos darbas (50 val.)	Papildomi gilnamieji dalykų moduliai (vieno modulio trukmė – 35 val.)		Laisvai pasirenkami dalykai (vieno dalyko trukmė – 35 val.): • Filosofija • Etninė kultūra • Psichologija • Teisė • Sveikatos ugdymas • Nacionalinis saugumas ir krašto gynyba • Astronomija • Laisvės kovų istorija

* Privalomas tautinių mažumų mokyklose

** Integruojama į profesinį mokymą